

Na osnovu člana 7. stav 2. alineja 7, člana 9. stav 1. alineja 2. i člana 54. stav 18. Zakona o društvima za osiguranje ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19), članova 35. i 37. Zakona o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), i člana 18. stav 1. tačka 2. Statuta Agencije za osiguranje Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 02/15 i 76/16), Upravni odbor Agencije za osiguranje Republike Srpske, na sjednici od 09. septembra 2019. godine donio je:

P R A V I L N I K O NADZORU NAD UČESNICIMA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom se propisuje postupak nadzora Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) nad učesnicima na tržištu osiguranja, vrste nadzora, pravila nadzora, posebna pravila nadzora primjene tarifa osiguranja, nadzor nad neovlašćenim obavljanjem djelatnosti osiguranja, zastupanja i posredovanja u osiguranju, te prava i obaveze društava za osiguranje i drugih učesnika na tržištu osiguranja u postupku nadzora.

Član 2.

U smislu ovog pravilnika učesnicima na tržištu osiguranja, odnosno subjektima nadzora (u daljem tekstu: subjekti nadzora), smatraju se:

- 1) društva za osiguranje;
- 2) društva za reosiguranje i društva za uzajamno osiguranje;
- 3) filijale društava za osiguranje iz Federacije BiH koja posluju u Republici Srpskoj;
- 4) društva za zastupanje u osiguranju i preduzetnici za zastupanje u osiguranju;
- 5) brokerska društva u osiguranju;
- 6) filijale društava za zastupanje u osiguranju i brokerskih društava u osiguranju iz Federacije BiH koja posluju u Republici Srpskoj;
- 7) filijale društava čije je sjedište van Bosne i Hercegovine;
- 8) fizička lica zastupnici i brokeri u osiguranju upisani u registre kod Agencije;
- 9) Zaštitni fond Republike Srpske;
- 10) ovlašćeni aktuari.

Član 3.

(1) Pod nadzorom u smislu ovog pravilnika podrazumijeva se nadzor nad obavljanjem poslova učesnika na tržištu osiguranja, a naročito u pogledu:

- 1) primjene zakona i podzakonskih akata iz oblasti osiguranja i drugih propisa, sa primjenom pravila struke osiguranja, principa osiguranja i aktuarskih principa;
- 2) tržišno ponašanje učesnika na tržištu osiguranja,
- 3) vođenja poslovnih knjiga, sačinjavanje i dostavljanje finansijskih, statističkih i drugih izvještaja.

(2) Pod posebnim pravilima nadzora primjene tarifa osiguranja podrazumijeva se postupak nadzora procesa zaključivanja ugovora o osiguranju u svim vrstama osiguranja, koji ima za cilj sprečavanje odobravanja i isplate tarifnih i vantarifnih (neposrednih i posrednih) nedozvoljenih davanja ugovaračima osiguranja, odnosno osiguranicima.

Član 4.

Za nesmetano obavljanje dužnosti ovlašćenih lica Agencije prilikom sprovođenja nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje, odgovorni su direktor subjekta nadzora, lica odgovorna za zastupanje organizacionog dijela subjekta nadzora iz FBiH i fizička lica subjekti nadzora, lično.

II - VRSTE I PRAVILA VRŠENJA NADZORA

1. Vrste nadzora

Član 5.

(1) Vrste nadzora su:

- 1) neposredni nadzor i,
- 2) posredni nadzor.

(2) Neposredni nadzor se može vršiti redovno, u skladu sa Planom nadzora, koji godišnje donosi Agencija i vanredno, u situacijama kada na osnovu saznanja ili po prijavi o nesolidnom, nepravilnom ili nezakonitom poslovanju ili postupanju subjekata nadzora, Agencija ocijeni da postoji potreba za hitno djelovanje Agencije u cilju zaštite interesa osiguranika i trećih oštećenih lica.

(3) Neposredni nadzor se vrši u prostorijama društva za osiguranje, uzimanjem izvjava i izjašnjenja odgovornih lica i zaposlenih u društvu za osiguranje, kao i uvidom u finansijske i druge izvještaje, poslovnu dokumentaciju, te ostale podatke i evidencije.

(4) Posredni nadzor se može vršiti kontinuirano i u vanrednim situacijama.

(5) Posredni nadzor se vrši kontinuiranim uvidom i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije, te ostalih podataka i evidencija koje je subjekat nadzora dužan da vodi ili da dostavlja Agenciji, na način i u rokovima propisanim odredbama zakona i podzakonskih akata Agencije.

(6) Posredni nadzor se vrši vanredno, na osnovu posrednih saznanja ili po prijavi o nesolidnom, nepravilnom ili nezakonitom poslovanju ili postupanju subjekta nadzora, kada Agencija ocijeni da postoji potreba za hitno djelovanje Agencije u cilju zaštite interesa osiguranika i trećih oštećenih lica, a nadzor je moguće operativno izvršiti bez neposrednog odlaska na lice mjesta.

2. Pravila nadzora

Član 6.

(1) Nadzor se pokreće odlukom direktora Agencije, osim nadzora iz članova 12. i 13. ovog pravilnika, koji predstavlja redovnu i kontinuiranu aktivnost Agencije.

(2) Predmet nadzora određuje direktor Agencije.

(3) Ukoliko se u toku nadzora ukaže potreba za promjenom predmeta nadzora, ovlašćenih lica koja će obaviti nadzor ili datuma i mjesta početka nadzora, direktor Agencije donosi odluku o izmjeni odluke o pokretanju nadzora.

(4) Ukoliko se u toku nadzora ukaže neodložna potreba za promjenom predmeta nadzora, a da iz razloga hitnosti nema vremena za donošenje odluke direktora Agencije iz stava 3. ovog člana, ovlašćena lica imaju pravo da izmijene predmet nadzora, o čemu sačinjavaju službenu zabilješku koju uručuju subjektu nadzora.

(5) Odluka o pokretanju nadzora minimalno sadrži:

- 1) vrstu nadzora, te određenje da li je nadzor redovni-planiran ili vanredni nadzor,
- 2) predmet nadzora, koji mora biti konkretno određen,
- 3) vremenski period na koji se nadzor odnosi,
- 4) imena i prezimena ovlašćenih lica Agencije koja će obaviti nadzor,
- 5) datum i mjesto početka nadzora,
- 6) ovlašćenje, da u slučaju iz člana 6. stav 4. ovog pravilnika, ovlašćena lica Agencije mogu proširiti predmet nadzora,
- 7) vrijeme, mjesto i način dostavljanja ili predočavanja dokumentacije potrebne za vršenje nadzora i
- 8) obrazloženje razloga donošenja odluke o pokretanju nadzora.

Član 7.

- (1) Odluka o pokretanju nadzora se uručuje subjektu nadzora najmanje osam dana prije početka pregleda poslovanja.
- (2) Uz odluku o pokretanju nadzora subjektu nadzora se dostavlja i pregled dokumentacije koju u ostavljenom roku treba pripremiti ili dostaviti Agenciji.
- (3) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ovlašteno lice Agencije može odluku o pokretanju postupka nadzora da uruči tek prilikom početka pregleda poslovanja na licu mjesta, ako nije moguće na drugi način postići svrhu nadzora.
- (4) Odluka o pokretanju postupka nadzora mora obuhvatati i pravnu pouku o pravnim posljedicama koje mogu nastupiti ako subjekat nadzora ne bi postupio u skladu sa odlukom o pokretanju nadzora, odnosno ako ovlaštenom licu ne bi bilo omogućeno obavljanje pregleda poslovanja na način određen propisima i odlukom.

Član 8.

U sprovođenju nadzora subjekt nadzora je dužan da ovlaštenim licima Agencije:

- 1) omogući pristup u poslovne prostorije sjedišta subjekta nadzora, kao i sve druge poslovne prostorije koje subjekt nadzora koristi za obavljanje djelatnosti,
- 2) obezbijedi odgovarajuće prostorije za boravak ovlašćenih lica Agencije i stavi na raspolaganje radnike koji mogu pružati informacije i dostavljati dokumentaciju u toku nadzora,
- 3) omogući uvid i dostavi traženu dokumentaciju i isprave, u materijalnom ili elektronskom obliku, ili da ovlaštenim licima Agencije izdaje kopije tih dokumenata,
- 4) omogući pristup i uvid u elektronska i druga sredstva komunikacije instalirana kod subjekta nadzora,
- 5) obezbijedi odgovorna lica koja će za potrebe nadzora dati izjave i izjašnjenja u vezi sa predmetom nadzora i
- 6) obezbijedi sve druge uslove potrebne za vršenje nadzora.

Član 9.

(1) Zapisnik o nadzoru minimalno sadrži:

- 1) podatke o subjektu nadzora;
- 2) osnov za pokretanje postupka nadzora;
- 3) predmet nadzora;
- 4) vremenski period na koji se nadzor odnosi;
- 5) imena i prezimena ovlašćenih lica Agencije koja su izvršila nadzor;
- 6) period u kojem je obavljen nadzor;
- 7) nalaz;
- 8) mišljenje;
- 9) uputstvo o pravnom sredstvu iz člana 11. ovog pravilnika.

(2) Nalaz predstavlja detaljan opis činjenica utvrđenih u postupku nadzora, izvore na osnovu kojih su činjenice utvrđene i druge relevantne podatke.

(3) Mišljenje predstavlja pravnu kvalifikaciju uočenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti u odnosu na konkretan propis i utvrđeno činjenično stanje.

Član 10.

(1) Ovlašćena lica Agencije koja su izvršila nadzor, dužna su da sačine i potpišu zapisnik u dva primjerka, kao i prijedlog mjera.

(2) Zapisnik o nadzoru se dostavlja direktoru Agencije na uvid, a prijedlog mjera dostavlja se direktoru Agencije na odobravanje.

(3) Jedan primjerak zapisnika dostavlja se subjektu nadzora u roku od tri dana od dana sačinjavanja zapisnika.

(4) Kada su subjekti nadzora društva za osiguranje i Zaštitni fond Republike Srpske sa sadržajem zapisnika se obavezno upoznaju članovi upravnog odbora, o čemu se potvrda dostavlja Agenciji u roku od osam dana od dana prijema zapisnika.

(5) Prijedlog mjera sadrži jednu ili najviše dvije kumulativno ili alternativno predložene mjere za jednu pravnu kvalifikaciju u zapisniku, pri čemu se predlaganje više mjera od jedne detaljno obrazlaže od strane ovlašćenih lica Agencije koja su vršila nadzor u konkretnom slučaju.

Član 11.

(1) Subjekt nadzora ima pravo prigovora na zapisnik o izvršenom nadzoru, o čemu se poučava na kraju zapisnika o izvršenom nadzoru.

(2) Prigovor se može dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana prijema zapisnika o izvršenom nadzoru, uz koji se dostavljaju dokazi za navode iz prigovora.

(3) Rok za dostavljanje prigovora iz stava 2. ovog člana, u izuzetnim slučajevima, kada se u zapisniku utvrde činjenice i okolnosti koje ukazuju da u kratkom roku mogu biti ugroženi interesi ugovarača, osiguranika i trećih oštećenih lica, može biti skraćen na dva dana od dana prijema zapisnika.

(4) Agencija uloženi prigovor obrađuje u obrazloženju rješenja o izricanju mjera nadzora.

(5) Ukoliko je prigovor ili njegove dijelove prihvatila kao ispravne, jer iz prigovora i dostavljenih dokaza nedvosmisleno proizilazi da činjenično stanje i pravna kvalifikacija iz zapisnika o izvršenom nadzoru nisu ispravni, Agencija neće izricati mjere nadzora, već okolnost prihvatanja prigovora konstatuje u obrazloženju rješenja o izricanju mjera nadzora.

(6) Ukoliko Agencija odbija prigovor ili njegove dijelove u obrazloženju rješenja o izricanju mjera nadzora detaljno obrazlaže razloge odbijanja, pri čemu Agencija ostaje pri konstatovanom činjeničnom stanju i pravnoj kvalifikaciji iz zapisnika o izvršenom nadzoru, usljed čega se i izriče mjera nadzora.

(7) Ukoliko subjekt nadzora ne podnese prigovor u propisanom roku, smatra se da je saglasan sa nalazom i mišljenjem iz dostavljenog zapisnika o izvršenom nadzoru.

3. Kontinuirano vršenje posrednog nadzora

Član 12.

U slučaju sumnje na nezakonitosti, nepravilnosti ili na ugroženost stabilnosti budućeg poslovanja, na osnovu dokumentacije iz člana 5. stav 5. ovog pravilnika obavezno se sačinjava analiza, odnosno informacija, koja sadrži nalaz, mišljenje, prijedlog mjera, datum izrade analize, ime i prezime i potpis radnika koji je analizu sačinio.

Član 13.

(1) Informacija iz člana 12. ovog pravilnika razmatra se na sjednici Stručnog kolegijuma Agencije.

(2) U zavisnosti od ocjene nalaza i mišljenja, Stručni kolegijum može predložiti direktoru Agencije da:

- 1) usvoji informaciju bez preuzimanja nadzornih mjera, sa obrazloženjem takvog zaključka;
- 2) izrekne jednu ili više predloženih nadzornih mjera;
- 3) pokrene neposredni ili posredni vanredni nadzor;
- 4) donese zaključak kojim se nalaže dopuna nalaza, u cilju potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja;
- 5) utvrdi drugačiju pravnu kvalifikaciju uočenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti na osnovu koje može izreći jednu ili više nadzornih mjera, nezavisno od predloženih mjera;
- 6) konstatuje da u analiziranom slučaju ne postoje nezakonitosti i/ili nepravilnosti.

(3)Prijedlozi Stručnog kolegijuma iz stava 2. ovog člana mogu biti dati pojedinačno ili kumulativno.

4. Posebna pravila neposrednog nadzora primjene tarifa osiguranja

Član 14.

(1)Neposredni nadzor primjene tarifa osiguranja se pokreće odlukom direktora Agencije koja se uručuje subjektu nadzora na licu mjesta, na prodajnom mjestu, zatečenom zaposlenom licu subjekta nadzora.

(2)Odluka direktora Agencije o pokretanju nadzora sadrži naziv subjekta nadzora, opštinu ili grad gdje će se izvršiti nadzor, datum vršenja nadzora, ovlašćena lica koja će izvršiti nadzor i napomenu da se nadzor vrši po posebnim pravilima nadzora primjene tarifa osiguranja.

(3)Neposredni nadzor primjene tarifa osiguranja je hitan postupak i sve radnje u postupku se vrše bez odlaganja.

(4)Odobranjem tarifnih i vantarifnih (neposrednih i posrednih) nedozvoljenih popusta ugovaračima osiguranja, odnosno osiguranicima smatraće se i pokušaj takvog djelovanja, a koji neposrednim opažanjem utvrdi ovlašćeno lice Agencije na licu mjesta.

(5)Ovlašćeno lice Agencije konstatuje u zapisniku zaključenje ugovora o osiguranju ili pokušaj zaključenja tog ugovora suprotno tarifi osiguranja o čemu je dužno pribaviti i pisanu izjavu lica koje je u ime subjekta nadzora pokušalo ili zaključilo ugovor o osiguranju suprotno tarifi osiguranja.

(6)Lice koje je u ime subjekta nadzora pokušalo ili zaključilo ugovor o osiguranju suprotno tarifi osiguranja dužno je dati izjavu o tim okolnostima u skladu sa članom 54. stav 4. alineja 4. Zakona o društvima za osiguranje.

(7)Odbijanje davanja izjave iz stava 6. ovog člana smatraće se onemogućavanjem ovlašćenog lica Agencije u vršenju ovlašćenja u nadzoru.

(8)Ovlašćena lica Agencije zapisnik o izvršenom nadzoru sačinjavaju i uručuju subjektu nadzora na licu mjesta isti dan kada je i započet nadzor.

(9)Zapisnik se uručuje zatečenom zaposlenom licu subjekta nadzora, pri čemu se navodi datum i tačno vrijeme uručenja zapisnika.

(10)Subjekt nadzora ima rok od 48 sati da uloži prigovor na zapisnik uz koji dostavlja dokaze za navode iz prigovora.

(11)Agencija nakon izvršenog nadzora primjene tarifa osiguranja, ukoliko prigovorom nisu osporeni nalazi zapisnika i utvrđene činjenice, izriče mjere nadzora zabrane zaključenja ugovora o osiguranju u vrsti osiguranja u kojoj je utvrđeno nepoštovanje tarife, a pri tome može da izrekne zabranu zaključenja ugovora o osiguranju na period od 30 do 180 dana, te odredi da li se mjera zabrane odnosi na opštinu ili grad gdje je nepoštovanje utvrđeno ili za cijelo tržište osiguranja Republike Srpske.

(12)Obavještenje o izrečenoj mjeri zabrane zaključivanja ugovora o osiguranju u određenoj vrsti osiguranja se objavljuje na službenoj internet stranici Agencije, radi informisanja ugovarača osiguranja i osiguranika, dok se isto dostavlja i Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske u slučaju zabrane zaključivanja ugovora o osiguranju u vrsti osiguranja od autoodgovornosti.

(13)Izricanje mjera nadzora iz stava 11. ovog člana ne isključuje podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka sudu ili izdavanje prekršajnih naloga, zbog počinjenja prekršaja zaključenjem ugovora o osiguranju suprotno važećoj tarifi osiguranja.

(14)Na postupak neposrednog nadzora primjene tarifa osiguranja shodno se primjenjuju ostale odredbe ovog pravilnika, osim u dijelu postupka nadzora za koji su propisana posebna pravila ovim članom pravilnika.

5. Nadzor nad neovlašćenim obavljanjem poslova i djelatnosti osiguranja, zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju

Član 15.

(1) Pored subjekata nadzora iz člana 2. ovog pravilnika Agencija je ovlaštena da preduzima mjere i radnje u slučajevima kada dođe do saznanja o neovlašćenom obavljanju poslova i djelatnosti osiguranja, zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju.

(2) U slučaju da Agencija dođe do dokaza da se neko pravno lice neovlašćeno bavi djelatnošću osiguranja, izriče prekršajnu kaznu iz člana 77. stav 1. Zakona o društvima za osiguranje, te obavještava druge nadležne organe radi preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti prema tom subjektu.

(3) U slučaju da Agencija dođe do saznanja da bilo koja lica obavljaju poslove ili djelatnost zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju bez ovlaštenja, odnosno dozvole Agencije, nalaže istima da prestanu da obavljaju poslove ili djelatnosti zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, podnosi prijavu nadležnom organu za neovlašćeno bavljenje zastupanjem u osiguranju, odnosno posredovanjem u osiguranju i na svojoj internet stranici i u sredstvima javnog informisanja objavljuje upozorenje o neovlašćenom obavljanju poslova ili djelatnosti zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju.

6. Završetak postupka nadzora i izvještaj o izvršenju mjera

Član 16.

(1) U ostvarivanju odredaba ovog pravilnika Agencija, nakon sprovedenog nadzora i utvrđivanja činjeničnog stanja, izdaje naloge, zabrane i druge mjere i dostavlja ih licima na koja se odnose.

(2) Rješenje o mjerama Agencije iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) poziv na zapisnik o nadzoru ili informaciju u postupku kontinuiranog nadzora u kojoj su utvrđene činjenice zbog kojih se mjere izriču;
- 2) pojedinačne naloge članovima organa i odgovornim licima u društvu za osiguranje ili kod drugog učesnika;
- 3) rokove trajanja ograničenja, rok izvršavanja naloga, naredbi, zahtjeva i drugih akata;
- 4) oblike, sadržaj i rokove dostavljanja izvještaja o izvršenju mjera.

(3) Ukoliko se u postupku nadzora ne utvrde nezakornosti i nepravilnosti za koje se može izreći mjera nadzora, taj postupak nadzora se završava sačinjavanjem službene zabilješke o toj okolnosti od strane ovlašćenih lica Agencija koja su provodila nadzor, a koja se dostavlja direktoru Agencije i subjektu nadzora.

Član 17.

Prilikom izricanja mjera Agencija izriče one mjere koje su najsvrsishodnije i najpogodnije za ostvarivanje regulatornih ciljeva, vodeći računa o težini i učestalosti počinjenih nezakornosti i/ili nepravilnosti od strane društva za osiguranje ili drugog subjekta nadzora.

Član 18.

(1) Subjekt nadzora je dužan da u roku utvrđenom u aktu Agencije, otkloni utvrđene nezakornosti i/ili nepravilnosti i Agenciji dostavi izvještaj o sprovođenju naloženih mjera.

(2) Uz izvještaj iz stava 1. ovog člana prilažu se isprave i drugi dokazi o otklanjanju utvrđenih nezakornosti i/ili nepravilnosti.

(3) Agencija može, na osnovu izvještaja iz stava 1. ovog člana, da izvrši nadzor izvršenja mjera, u obimu koji je neophodan za utvrđivanje da li su nezakornosti i/ili nepravilnosti otklonjene.

(4) Ako je izvještaj o sprovođenju mjera za otklanjanje nezakornosti i/ili nepravilnosti nepotpun,

Agencija može da naloži društvu za osiguranje ili drugom učesniku na tržištu osiguranja, dopunu izvještaja i da odredi novi rok za dostavljanje.

(5)U slučaju da se na osnovu izvještaja iz stavova 1. i 4. ovog člana utvrdi da nezakornitosti i/ili nepravilnosti nisu otklonjene, Agencija preduzima druge mjere, u skladu sa zakonom.

Član 19.

Direktor Agencije može propisati uputstva u vezi postupanja sa zapisnicima, formiranjem predmeta i vođenjem evidencija o izvršenom nadzoru, preduzetim mjerama i njihovom izvršenju, kao i metodologije provođenja pojedinih ili svih segmenata i oblika nadzora.

III - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 20.

Postupci nadzora pokrenuti do dana stupanja na snagu ovog pravilnika završiće se u skladu sa odredbama Pravilnika o nadzoru nad učesnicima na tržištu osiguranja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 05/08).

Član 21.

(1)Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o nadzoru nad učesnicima na tržištu osiguranja ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 05/08).

(2)Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: UO - 10/19
09. septembra 2019. godine
Banja Luka

Predsjednik
Upravnog odbora,
Goran Račić